

Vårdnäsbor i Kinda härads dombok 1608–1800

Vintertinget den 23 februari 1608

Sidan 5

Häradshövdingen Jöns Pederßon klandrade till Peder Hemingßon i Sätra på en tredjedel i

Tutebo torpeställe, som Peder brukat i många år under sin gård. Jöns hade dock ett gammalt pergamentsbrev angående tredjedelen, som visade att den var hans. Peder i Sätra

hade även han ett pergamentsbrev, visserligen yngre än Jöns' brev, men med det ansåg han sig kunna behålla hela Tutebo, även kallat Tutetorp. Dessutom berättade Peders mor,

”en uthgammall hustru”, ”at the som hafua booth upå Bersebo, Jöns Pederßons gård, [thå; utsuddat] skulle hafua unt hennes fader Måns Nielßon i Sätra, sam/m/a treding för bethalning, och sedan skulle köra fyra timberstockar till Säby, som tå stod i bygning, till en förikning (förlikning?)”. Rätten dömde till Jöns Pederssons fördel, sedan den granskat

Peders i Sätra brev, som inte ansågs innehålla det Peder åberopade.

Sommartinget den 31 maj 1608

Sidan 8

Rafwell Olßon, som tjänade Jnge i Gafle [Gavel], anklagades för att ha belägrat änkan Elin i Sätra och gjort henne med barn, ”som hon på händer hade”. Rafwell nekade ”hårdeligen”, och ålades att fria sig med en sexmannaed.

Sidan 8

En pojke Anders Jönßon, tjänare på Broo, hade stulit en järnstång och sålt till Halsten i Hugnebo. Pojkens husfru grevinnan fick besluta om vad som skulle göras med honom, medan Halsten fick betala stången och böta för ”dulsmålet”.

Sidan 9

Erich i Äbosätter (sic) anklagades av Måns i Tinderstorp och hustru Gertrud i Hackel för

att han förleden Pärsmässa hade slagit Per Anderßon i Hackel i huvudet med en yxhammare, så att han dog den 24 oktober i Forsa. Välborna Christoffer Scheduling rannsakade Erich med följande gode män: Erich Klockare, Joen Perßon i Hackel, Per Anderßon och Östen i Forsa.

Hösttinget den 27 september 1608

Sidan 14

Jöran i Broo tingsfördes för ”ett årop som var kommet upå honom för en quinna h. Karin b.^d i Seelsta, at han skulle hafua henne belägrat”. Båda nekade, och eftersom det inte fanns några bevis, så frikändes de.

Sidan 14

Rafuald i Gafle [Gavel] som inte kunde uppfylla sexmannaeden han ålagts vid förra tinget, tilläts att ”frya sig sielf fierde efter saken icke viktigare war” (!). Hans ”lagmän” var Inge i Gafle, Erich i Hambra och Oluf i Lundh.

Sidan 15

Niels i Halsta, Måns i Wästensiö, Niels i Hielmerö [Hjälmseryd?] och Laße Håkanßon ibm, stångfälte Raal i Rästa [Råsta?] en fierde part i Fiälla gård i Wålnäse S. för 8 Dal^r.

Sidan 15

Samma dag fick häradshövdingen Jöns Pederßon dombrev på Tutebo treding.

Sommartinget den 23 juni 1609

Sidan 18

Ramborg Andersa Dother i Bistorp, som trolovades med Laße Nielßon i Stubbetorp för ett år sedan, visade sig vara havande med Erich Månßons i Bistorp barn och åtalades. Hon bekände först att hon blivit belägrad förleden vinter, då hon var trolovad. Men efter ytterligare rannsaking bekände båda att de redan för tre år sedan börjat sitt ”lägerskap”, vilket alltså pågått både före och efter trolovningen. Därför kunde hon inte ”fulkomligen”

dömas för hor, ”utan hennes fästemann war thär egenom bedragin”. Saken måste alltså ”skärskodas” av domkapitlet. ”Sedan skall Erich swara för sin brut efter lagen.”

Sidan 22

En Uthiord j Egbonäs j Wålnäse S. vpbödz förste gång.

Hösttinget den 3 oktober 1609

Sidan 30

Erich Månßon i Bistorp som hade belägrat Ramborg Andersdott ibm åtalades. Ramborg hade under tiden blivit skild från sin trolovade Laße Nielßon i Stubbetorp av domkapitlet.

”Och Erich, som henne först belägrat hade, fick lof behålla henne.” Han fick dock böta för lägersmålet. (Se även sidan 53)

Sidan 31

Anders i Koppertorp hade slagit hustru Maria i Skaggebo; han fälldes och fick böta. (Se även sidan 54)

Vintertinget den 16 februari 1610

Sidan 36

Anno 1609 SS Simonis och Judæ afton, höllo the tolf i Nämpden ena Sÿn emillan Pukeberg och Bållebo på ett Engestycke, hwilket the i Pukeberg länge med orätta brukat hafwa. Och aldenstund the funno thär laglig Råå och Röör, dömpde the Engestycke till Bållebo skattetorp, som nu nÿligen är igen Upbyggt, och lagligen ärfdt af Bencht Gudmundzson efter hans föräldrar. (Detta avsnitt upprepas ordagrant på sidan 60)

Sidan 37

Samma dag [5/10] sÿnte the [tolf] Tompta et Cronotorp j Wålnäse S. hwilket the i Hambra wille hålla för theres ägor. Men efter the funno thär goda skiäl med Råå och Röör emillan för^{de} Tompta och Hambra, Derföre dömpde the thet ifrån Hambra och till Tompta.
(Detta avsnitt upprepas ordagrant på sidan 60)

Sommartinget den 10 maj 1610

Sidan 39

Håkon i Sätra hade kallat Haraldz hustru ibm en hora, ”af Hastigo mod. Giorde hennes entskÿllan [ursäkt] för Rätta, at han intet annat wiste med henne, än thz ärligit war. Derföre förskontes han till 3 Dr till 3 Skift. Kong., Häradt och Hhöfdinge. J.” (Nämns även på sidan 63)

Sidan 62

På hertig Johans befallning klandrade häradsfogden Peder Matsson om en äng som välborne Sten Banér för över 20 år sedan hade tagit ”af hiorderallenom” (?) och ”säges hafua warit ett torpaställe, Eeke b^d” som ”fordom” lydde till Wålnäse Prästegård och Kÿrkeby. Och att det tillgått så, utan lag och dom, vittnade på lagboken Boo Joenßon, ”som tå war Häradschriфуare”, samt Oluf i Tråstorp och Peer i Bistorp. Och det befanns att häradsfogdarna alltid hade klandrat på detta förhållande, både Oluf Esbiörßon och Jöns Booßon, och de hade inget vunnit på det förutom ”ogunst och wrede”. Därför uppmanades de ”goda wälbördige Männ, som Broo gård tillkommer”, att bevisa sin äganderätt till Eeke.

Sidan 66

Sandebo i Wålnäse S. [uppbjöds] annan g.

Sidan 67

Carl j Refsta, bekom fästo, på 10 al^f [alnar] Jord i Norra Fiälla.

Hösttinget den 3 oktober 1610

Sidan 53

Erich Månßon i Bistorp som hade belägrat Ramborg Andersedott. ibm, som nu var skild från sin trolovade Laße Nielßon i Stubbetorp, åtalades för lägersmålet. Han uppmanades att behålla henne eller böta enligt lagen. ”Hwarföre han sig nu för Rätta betäncher, och vth

lofuat med handsträckning, at taga henne till Echta.” Därför fick han enbart böta 12 daler,

för sin fattigdoms skull. (Se även sidan 30)

Sidan 54

Anders i Kopretorp, en inhyses Karl, dömdes att böta 9 daler för att ha slagit hustru Mariet i Skaggebo. (Se även sidan 31)

Vintertinget den 16 februari 1611

Sidan 82

Lökebo i Wålnäse S. vpbödz första gången.

Sidan 82

Sätra i Sam/m/a S. tvådelarna [uppbjöds] första g.

Sidan 83

Fyra al^f Jord i Egbonäß [uppbjöds] f. g.

Sommartinget den 30 april 1611

Sidan 84

Jöran i Bro fullföljde den tolvmanæd han blivit ålagd ”förlidin höst”. Endast en av edsmännen kom från Vårdnäs, nämligen Oluf i Bro.

Sidan 85

Fyra al^f Jord i Egbonäz i Wålnäß S. [uppbjöds] 2 g.

Sidan 85

Lökeboda uppbjöds för andra gången.

Sidan 85

Tvådelarna i Sätra uppbjöds för andra gången.

Hösttinget den 29 oktober 1611

Sidan 89

Lasse i Kringstorp hade slagit Harald i Sätra och dömdes till böter.

Hösttinget den 23 september 1613

Sidan 105

Harald i Sätra hade länge varit i träta med sin granne Håkon och hade nu kallat honom okvädinsord, nämligen "en horeridare". För det fick han böta 9 daler.

Vintertinget den 28 februari 1614

Sidan 107

Måns i Swartemåla tingsfördes för att ha bedrivit enfalt hor med sin faders "legokona" Anna och gjort henne med barn. De fick böta.

Sidan 108

Bistorp i Wålnäb S. [uppbjöds] 2 g.

Sommartinget den 8 juni 1614

Sidan 110

Peer Månßon i Danskebo hade "lockat belägrat och med barne rådt" Joens dotter Kirstin i Stenswaßa och ville inte gifta sig med henne. Han dömdes till 40 daler i böter men fick dem sänkta till 9 daler.

Vintertinget den 21 februari 1615

Sidan 122

Måns i Kuseboda hade för tio år sedan skjutit ett rådjur, varför han nu fick böta.

Sidan 123

Anders Larßon i Hugnebo, som var instämnd av Erich i Sonaboda och hans hustru, berättade att han hade löst ut alla andra släktingar, och Erich hade genom sin hustru den "ringaste deelen" i gården. De förliktes genom att Anders gav honom 20 daler.

Sommartinget den 21 juni 1616

Sidan 130

Niels i Egbÿnäs hade förlidna Michelsmäßo "kommit i mangel" med Peer Bÿreßon j Hambra, och slagit sönder hans arm, "så at thär been vthtogos". Han dömdes till böter.

Sidan 131

Lökebo i Wålnäse S. [uppbjöds] 1 g.

Hösttinget den 4 november 1616

Sidan 140

Lökebo i Wålnäse S. [uppbjöds] 2 g.ⁿ

Vintertinget den 7 mars 1617

Sidan 142

Anund i Älbosätter och hans granne Joen ställdes inför rätta för att ha huggit ned ekar.

De

dömdes och fick böta. De skulle också svära en sexmannaed nästa ting.

Sidan 142

Karl och Anders i Stubarp hade även de huggit ned ekar. De dömdes och fick böta.

Sidan 143

Lasse i Kögenäs hade också huggit ned ekar. Han dömdes och fick böta. Han skulle också

svära en sexmannaed nästa ting.

Sidan 143

Peer i Arnebo hade även han huggit ned ekar, men fick lägre böter för att han gjort det ”med fierdingzmansens Joens j Kusebodh råd”.

Sidan 143

Rafuald i Hulta fäste en 6 manna Eed för ena råå Eek som huggit war på hans ägor, till nästa ting.

Sidan 144

Harald i Sätra hade bränt två ekar av våda och fick böta.

Sidan 144

Joen Haraldzson i Sätra som slagit sönder Anders' i Sätra hustrus arm dömdes till böter.

Sidan 145

Byrge i Siögesätter utfäste en sexmannaed till nästa ting för en värja som kom bort i hans

gård. Värjan tillhörde en tjänare till välborne Peer Nielson på Säby.

Sidan 145

Lökebo j Wålnäse S. — 3 g.ⁿ

Sommartinget den 6 maj 1617

Sidan 146

Byrge i Siögesäter gick "sin lag sielf siätte", d v s svor en sexmannaed där han själv var den sjätte mannen, för värjan som kom bort i hans gård. De övriga lagmännen var Måns i Kusebo, Joen i Krågedal, Peer i Bißebo [Besebo], Niels i Bistorp och Peer i Sundzmåla.

Sidan 146

Rafual i Hulta svor en sexmannaed för nedhuggna ekar. Lagmän var Peer i Måla, Niels i Thoboda (?), Jöns i Efsinge, Peer i Fiälla och Håkon ibm.

Sidan 146

Anund och Joen i Älbosätter svor en sexmannaed för nedhuggna ekar. Deras lagmän var:
Måns i Dänskebo, Per ibm, Joen i Stensuaða, Laße ibm, Joen i Kusebo.

Sidan 146

Laße i Kögenäs svor en sexmannaed för nedhuggna ekar. Hans lagmän var: Anders i Stubarp [Stubbetorp], Karl ibm, Suen ibm, Måns i Suartemåla, Peer i Lökabo.

Sidan 147

Håkon i Sättra fick uppskov med sin ed för ekar.

Sidan 148

Samma dag, stångfältes Oluf i Öölsbo, och Per i Läckabo, Wälachtat Peder Matzson j Linköping, Häredzfougen (sic) j Lökebo skattegård, liggandes j Wålnäse S. på sina eigna, och hustru Malins Wegna j Lökebo, för 40 lod sölf.

Hösttinget den 23 september 1617

Sidan 156

Håkon i Sättra svor eden angående ekarna. Lagmännen var: Oluf i Tröstorp [Tråstorp], Erland ibm, Oluf Nilson ibm, Peer ibm, Oluf Ingesson ibm, Laße i Målen, Hemming i Qilla Sågen, Peer ibm, Hemming Månson ibm, Joen i Kusebo, Joen i Krokzfall.

Vintertinget den 6 mars 1618

Sidan 162

Bistorp j Wålnäse S. [uppbjöds] 1 g. frälse.

Sommartinget den 1 juni 1619

Sidan 170

Håkon i Sättra berättade att han och hans hustru blivit överfallna på det bröllop som han

höll för sin son Oluf. Samma kväll hade grannen Harald haft middagsgäster; närvarande var också sonen Joen Harlaldzson, ”en dräng”. Gästerna var Per Joenßon i Skor [Skår] och en ”hofman” Per Olßon i Tråstorp, samt herr Gabriel Oxenstiernas ”fogleskytte” Wärne. De sände efter öl och satt och drack och skålade, och Per i Skår kom på idén att gå iväg och skåla med grannen Håkon och hans gäster. Där stannade han och ville inte gå

sin väg, trots uppmaning. Han blev till sist utkörd, och när brudgummen Oluf kom ut, stod även Wärne och hans hustru därute i mörkret. De provocerade Oluf, som ville springa in efter sin värja, men hindrades av att ”hovmannen” Per i Tråstorp slog efter honom med en påk, vilken istället träffade Pers i Sättra hustru över armen. Även Per i Sättra kom då ut och undrade vad som stod på, varpå hovmannen direkt slog till även honom med påken, samtidigt som han föll omkull, varpå bonden Per slog honom några slag med en bit av en humlestång. Så hoppade Wärne på bonden Per och drog honom i håret, medan Joen Harlaldzson slog honom i huvudet. Jöns i Tomta och Laße i Sonebo vittnade om hur detta gått till. Saken uppskötts till nästa ting eftersom inte alla inblandade var närvarande.

Sidan 173

Per i Skor [Skår] hade kommit i uppenbart rykte för Hanses hustru i Tranebo, Mariet, för att i sitt änklingsstånd ha besovit henne. Han hade sovit flera nätter i Tranebo och hon en natt i Skår. Per uppmanades att fria sig med en ed vid nästa ting.

Sidan 174

Harald Swenßon i Boda i Tiäresta S. fick tingskötning på halfua skattegården ibm ihn till sin egen lått af sin broder Niels Swenßon i Wästerby på sine samsyskenes wägna, och sine eigna.

Hösttinget den 2 november 1619

Sidan 180

Per i Skår anklagades åter för lägersmål med Peers (sic; vid tidigare ting kallad Hans) hustru i Tranebo, Mariet. Förra gången nekade de, men denna dag bekände de. Men eftersom han sades vara en fattig man och änkring med sex små barn, så fick han böta 48 daler istället för 100. Hustru Mariet, som hade en ”gambler och myckit ålderstigin man, en nybygggiere”, hade inte något att böta med, och mannen bad ”högeligen” för henne att hon ”icke skulle komma under Skarprättarens hand, så at han skulle hafua för stoor blygd och skam af henne”. Hon fick därför böta 30 daler istället.

Sidan 181

Håkan i Sätra återkom till rätten ”och klagade åter på the slagzmål och Parlament, som Haraldz hans grannes gäster hade giort i hans gård j förliden winter”. Nu rannsakade rätten målet ”granneligen och fliteligen” och ”Befans at thet (sic) Peer i Skor gick vth till

Håkons gäster med en kappa ööl, at dricka them till Wårs Herres skål, thet gjorde han vthi

enne goda acht och mening, ändoch han blef icke så sännerligen fägnat, som han trodde”.

Wärne hade enligt egen uppgift gått efter ”hovmannen” Per i Skår och försökt få hem honom, och han hade gått ut från Håkans gård genast när Per vägrade följa med ut, men Olof Håkansson hade då gått ut, och de hade börjat gråla om en lie som Olof förut hade fått av Wärne men ännu inte betalat. Sedan kom Per i Tråstorp och slog Pers i Sätra hustru, och därefter även Per i Sätra. Sedan gav sig Joen Haraldsson in i ”Kampen” och tillfogade Per i ”Sätter” ett ”kötsår i hufuudet”. Rätten ansåg att Per i Skår inte gick till Håkan för att bråka, så därför kunde han inte dömas för ”någon hemgång, vtan för en brådan skeldnat. Thÿ sedan brudgumen [Olof] och Wärne begynte träta och slår sig emillan, så kom the andra j flock med och icke annars. Fältes förtÿ huardeer efter sin brut.”. Pers i Tråstorp böter treskiftades mellan ryttmästaren välborne Niels Assarßon och

häradet (och kungen väl; men nämns ej).

Sidan 183

Tÿres j Törnwyk soch (sic = så ock) hans grannar fingo dom och till sig taga then hööstacken, som Erich i Pukeberg hafuer burgit på theras ägor, vtan lag och doma.

Sidan 183

Anders' hustru i Sätra, Karin, tingsfördes för ett tjuveri. Stöldgodset bestod av ”några alnar grant lärufft finnas här och thär j Wålnäse sokn, som hon sålt hade”, och som hon stulit förleden Persmässemarknad från hustru Walborg i Norrköping, framlidna Joen Månßons änka. Eftersom inga målsägare var närvarande, sköts ärendet upp ”till theß the komma”.

Vintertinget den 15 februari 1620

Sidan 187

Anders' i Sätra hustru, Karin, ”som förra tinget blef bundin till san tiufnadt”, tingsfördes

på nytt. Lärften som som stulit var värd 1 daler per aln. Fru Walborg (änka efter Joen Månsson, som vid detta ting kallas Joen Mårtenßon) lät genom sin fullmäktige hälsa att hon ingalunda stod ”eftter hennes lÿf”, utan bara ville få igen sin egendom. 15 alnar av tyget hade återfunnits, men hustru Karin skulle skaffa igen det övriga. Detta tjuveri skulle

bestraffas med dödsstraff, men eftersom Karin var en fattig kvinna och målsägaren

hustru

Walborg inte traktade efter hennes liv, så "förskontes hon till bötter", 9 daler, på villkor att om hon ägnade sig åt tjuveri i framtiden, "så skall hennes saak yppinsta (öppen stå), thz hon och sielff gaf iagnädo till".

Sidan 189

Erich Månßon i Skilberga ställdes inför rätta. Han var skytt under Nils Assarssons "Phana". Han hade bedrivit enfalt hor med en klockareänka i Wällnäs, Ingrid Joensdotter.

Båda bekände. Eftersom hans hustru tog igen honom och "högeligen" bad för honom, förskonades han till 90 dalers böter istället för 100. Men "konan" Ingrid var en fattig änka

med fem små faderlösa barn och hade inget att böta med, och skulle därför bli "straffadt widh stuporna" (stupstocken?). Men några av hennes släkt steg fram och bad för henne, och "satt sigh i lyffte, för hennes sak, till 24 dal.".

Sommartinget den 14 maj 1620

Sidan 192

Sone i Biörneküll, begärade fäste på sin gårdh som nu lagbudin, och stånden ähr, i några åhr.

Hösttinget den 18 september 1620

Sidan 196

"Den gamla mannen" Niels i Skagebo berättade hur knekten Joen Oluffßon "som hafuer hans gårdh, på sin tilldelningh", alltid behandlade honom och hans hustru "ynkeligenn". Trots att knektens kaptan hade sagt åt honom på allvar så fortsatte han att bete sig illa. Rätten tillhöll honom att sluta, och om han gav Nils eller hans hustru "hugg eller slagh", så skulle han "hafua förbruttitt Konungens Edzöre".

Vintertinget den 7 februari 1621

Sidan 207

Ryttaren Peer Olßon i Tråstorp ställdes inför rätta för ett "åroop" som hans hustru "kommet honom vpå vthi enna sokne stempno i Wällnäs förliden höst" för Håkans dotter i

Sätra, Brita. Pers hustru bekände att hon sagt det hon sagt i hastigt mod, och tog således tillbaka sina ord "och giorde honom frÿ. Så giordes han och af Nämpden för samma åroop frÿ, denna reesa, med mindre någon bättre besked här efter framkomber.".

Sidan 208

En skatte Jord, liggendes ihinne med Egbonäs frelße vpbödz första gången.

Sommartinget den 18 juni 1621

Sidan 210

Skatte Vthiorden i Egbonäs, [uppbjöds] 2 reesan.

Hösttinget den 1 oktober 1621

Sidan 214

Håkans dotter i Sätra, Britta, tingsfördes eftersom hon befanns ha bedrivit enfalt hor med

ryttaren Peer Olßon i Tråstorp, som nu var ute i fält mot fienden, ”och kan hända, han aldrig igen kommer, hälst medan han weet sig thenna last bedryfuit hafua, war och som en tyrann emot sin hustru medan han hemma stadder war”. Därför kunde man inte skjuta

upp målet, och eftersom Brita bekände, dömdes hon att böta 40 daler. ”Men efter Fadren

hade henne aldels ifrån sig skutit, förskontes hon till 30 Dal.^r.

Sidan 216

Een skatte VthJord ligger ihne med Egbonas vpbödz tridie resan.

Vintertinget den 11 februari 1623

Sidan 236

Peer i Skor [Skår] kärade till Marcus finne i Pukehol[m] för att han för någon tid sedan ”huggit hans hand i tu, thär af tuå hans fingrar blifuo fördärfuade then minste och then thär näst är”. Marcus fick böta 12 daler för sårålet och 6 daler för lytet. ”Och lystes Konungs frid emillan them, således, at huilkendere som oförrättar thenn andra här efter, med hugg eller slag, han skall bötha Konungen 40 D^r.”

Sommartinget den 25 juni 1623

Sidan 242

Anders i Böle hade bedrivit enfalt hor med en ”lööß Quinna” Sigrid Nielsdotter och rått

henne med barn, och det skedde när hon var till hemmet i Galtebo hos Erich N. (sic). De bekände och skulle ha blivit dömda till dödsstraff, men för en orsak som inte anges, fick de istället böter. Han fick böta 60 daler sammanlagt, eftersom han var ”en fattig och nybolat Karl at han icke skulle slätt boslyten blifua”. Sigrid var en ”barfattig” kvinna, ”Och alt thet hon åthe [ägde?], lät wälb. Peder Nielßon ifrån henne taga strax han fick thetta rychte om henne höra så hon åthe [ägde?] icke meer igen, som många med henne wittnade, än the ringa palter som [hon] stod vhti för tings bordet. Derföre skötz hennes Sak till hennes hosbonde at han må göra med henne huad honom synes.”

Sommartinget 1625, inget datum

Sidan 270

Samma dag avgjordes ett arvsmål gällande salig Joen i Kiusebo, som dött i pesten, och hans hustru Karin Persdotter. Hustruns arvingar var hennes fader Peer Håkonsson i Kiusebo. Först dog bonden, i samma timma han barn och sist hustrun. Därför skulle hustruns släkt ärva. Men släkterna ”mäklade” sinsemellan så att Joen i Kusebo, som fått många goda ägodelar efter sina föräldrar, ”thet hans slecht gick myckit till hiärtat”, varför

de endast skulle ge tillbaka hälften, vilket de egentligen ärvt emot lagen. Den döda bondens släkt förklarade sig nöjd med detta.

Sidan 271

Arnebo tuå gårdar j Wålnäße S [uppbjöds] första gangen.

Hösttinget den 26 september 1625

Sidan 272

En ung fiskare på Bro, Måns, hade bedrivit hor med en änka och inhyses kvinna i Siögesäter, Brita Månsdotter. Det hände något före Valborgsmässan på Bros gård. De bekände, och därför kunde nämnden inte fria deras liv.

Sidan 273

Joen Person, fogde på Broos gårdh, hade kommit i rykte för ”fattburs hustrun” på gården, Ingrid, enligt hans pojke Pelle Andersson, som påstod sig ha sett saken. De nekade, och eftersom pojken inte kunde ”gillas för något Wittne, och lykwäll sýnthes här

till någon lyknelße”, så måste Joen fria sig med en tolvmannaed på nästa ting.

Sidan 275

Arnebo Skattegarder tuå vpbudas 2 gangen j Wålnaß S.

Vintertinget den 23 februari 1626

Sidan 278

Joen Larßon (sic; på förra tinget kallad Persson), gårdsfogde på Broo gård, svor tolvmannaeden angående ryktet om fatburshustrun Ingrid. Hans lagmän var: Joen i Älbosätter, Anders i Bleking, Håkan i Thomålen, Ernest i Lökebo, Peer i Måla, Harald i Sandebo, Jöns i Dansbo, Per Håkonßon i Wigby, Laße i Näs, Anders i Egbý och Matthes i Börntorp.

Sidan 281

Arnebo tuå gårdar j Wålnäße S. [uppbjöds] 3 g.

Sommartinget den 23 juni 1626

Sidan 283

Hustru Mariet j Sundzmåla bekom dom, at ärfua sin treding efter sin framledna man Per Suenßon, oansedt at han the ägodelar, som efter honom funnes sielf föruerfuat och samman dragit hade, aldenstund hon war hans laggifta hustru.

Sidan 284

Inhysesmannen i Arnebo i Wålnäse S., Joen Perßon, berättade att Bÿrge i Siögesätter hade ett baggelamm som han ansåg var hans förlorade lamm och ville ha igen. Men Börje sade att hans hustru också hade mist ett sådant lamm och ansåg att det var deras. Joens vittnen, Laße i Torp och Ernest i Lökebo, svor på lagboken på att det var Joens bagge, men eftersom Börje inte själv var där, sköts målet upp.

Hösttinget den 12 september 1626

Sidan 288

Målet angående baggen som Bÿrges hustru i Siögesäter hade ”ohemult kändtz jfrån”

Joen

i Arnebo förleden höst [d v s tagit från Joen, eftersom hon trodde det var hennes].

Rätten

dömde till Joens fördel på hans vittnens vittnesmål, men Börje och hans hustru behövde inte böta något eftersom de inte stulit baggen utan hustrun ”känts vid” den som sin egen.

Vintertinget den 15 februari 1627

Sidan 297

Fiälla j Wålnäse S. [uppbjöds] första g.

Sidan 298

Joen Karlßon i Norra Fiälla fick stångfällning på sam/m/a gård af sina sambröder Erich och Peer Karlßöner för gött Sölf 17 lod och Penning 2 D^r.

Sommartinget den 8 juli 1629

Sidan 326

Bland annat Arnebo och Bÿrke skattegårdar uppbjöds på kronans vägnar.

Hösttinget den 25 september 1629

Sidan 330

Peer Swenßon j Arnebo Norre gård j Wålnäs S [inskjutet] bekom stångfälling på sama gård af theße Anders j Galby och Bencht j Bröt, för 28 dal^r Måns j Alarp, 8 dl^r, Arfued j Wäsbÿ; 8 dl.^r för theras arfuedelar.

Sidan 331

Sätra j Wålnäß sochn vpbödz 1/2 första gången.

Sidan 331

Bland annat Bÿrke och Arnebo uppbjöds på kronans vägnar för andra gången.

Vinter/hösttinget den 1 november 1629/30

Uppbud enligt förra tinget måste ha fortsatt, men är ej antecknat i domboken.

Hösttinget den 27 september 1631

Sidan 350

Måns Tunnebindare i Säby, gift karl, hade belägrat en ”ogift kona” Jngiel i Skaggeboo. ”Horkarlen och Horkonan skulle bådhä dö”.

Sommartinget den 14 juni 1632

Sidan 354

Lars Staphanßon i Arnebo i Wålnäs S. anklagades för att ha belägrat en ”kona” Britta, ”bewistes och att denne Britta är en argh kona, och haffuer fått 4 oägta barn tillforene”. Eftersom hennes ord inte stämde med tiden för barnafödseln, och eftersom hon belagts med tvetalan, förutom att det var jäv med i bilden, så skulle saken ytterligare rannsakas.

Hösttinget den 15 september 1632

Sidan 360

Swen i Torp kärade till sin granne Erenst som hade slagit honom i huvudet med en stor sten på hans egen förgård. Erenst svor på att det bara varit en liten sten, och att han inte gjort det på Svens ägor utan på deras gemensamma, vilket senare han hade skriftliga vittnesmål om. Erenst fick böta 26 daler.

Vintertinget den 18 januari 1633

Sidan 365

Nils i Näsia för Swarlösa skÿldig - - - 3 D.

Sidan 365

Gaffs och stångfäling på halff skattegården i Fiälla, och oplästes för Nämnden.

Sommartinget den 18 juni 1633

Sidan 365

Kåtebo itt fierdedeels hemman [uppbjöds] 1 gången.

Jtem, halff skattegården i Bißtorp.

Sidan 368

Fälldes bland andra Bencht i Edhe, Sone i Fänteboa och Erich i Pukeberg för stöld av ungefär nio lass hö, som de tagit från välborne Per Nilsson. De fick böta 40 daler.

Hösttinget den 8 november 1633

Sidan 373

Fullgiorde Per i Stubbetorp den Eedgång som han vtfäst hadhe, det han icke ärfvde på 4 Pening.^{rs} värde effter sin Swåger Haqvinum Jonæ, Och woro hans lagmän, Laße i Kiögenäas, Carll Klockare, Joen i Kusebo, Joen i Longedaal, Nils i Swartemall och Per den 6. Och kändes frÿ för den Skulfordran Simon Sarffwelin hade at fordra.

Sidan 373

Börge i Siögesätter saakfältt för itt Swin han ohemult kendt hade — 20 D.

Sidan 374

Samma dag stälde för Rätten Laße i Arnebo een Rÿttare och giffit Man, och een ogiffit Kona Karin i Skeda, hwilka anklagades för eenfalt hoor dhe tilsammans bedrÿffwit haffwa. Der till dhe icke neka kunno, Bleff derföre Laße och Karin effter egen bekenelse och Gudz Lag Levit. 20 Cap. dömbde ifrån Lyffwet.

Sommartinget den 11 juli 1634

Sidan 379

Soldaten Lars Joenßon i Näßiö anklagades för att ha stulit några ”Partzelar” från Brokin. Han antogs vara i ”Maskopÿ” med skomakaren Joen Nilßon och Harall i Danskebo. Harald var inte där, men Lars och Joen bekände att de stulit bland annat brännvin, matvaror (”ätandes waror”) och spannmål från arrendatorn på Brokind Christoffer Arens, allt till ett värde av cirka 6 daler. De hade även stulit från ”M. Daniele Lectore” på Linköpings gymnasium ”aff Skeda Kÿrke Torberg Spannemål” för 8 daler. De angav Harald i Dänskebo som medbrottsling, liksom Joen Skriffwares styvson Jöns Erichßon, och soldaten Lars Perßon. Joen Nilsson och Lars Joensson som var de enda närvarande dömdes på egen bekännelse ”till Galga och green”.

Hösttinget den 27 oktober 1634

Sidan 381

VbjudningsGårdar

Bland annat:

Jtem Beßtorp — 1 gången.

Än een halff Skattegårdh i Beßtorp som welb: Per Nilßon haffwer kiöpt aff Anders Larßon för – 50 dl.^r — 1 gången.

Sidan 385

Vpbödz Bißtorp — 2 gången.

Sommartinget den 2 juni 1637

Sidan 392

Brestorp (sic) i Wålneß Sockn en half Skattegårdh Vpbödz förste gången.

Hösttinget den 6 oktober 1637

Sidan 393

Berstorp (sic) i Wålnäß Sochn half skattegård vpbödz andra gången.

Sidan 394

Nils i Swartamåla kärade och han hade låtit stämma Laße i Sandebo och han hade intet kommet honom till Swarß, skall frågas Nästa Tingh om Laga förfall.

Sidan 395

Jnge i Målen i Wålnäß Sochn tillkännagav ”sårgeligen” inför tinget att hela mangården på

hans gård hade brunnit ned ”Michaelis Natt Nestförlöydin” av en häftig vådeld. Därför var

han nu en fattig man som mist sin bästa egendom, vilket häradsborna också intygade.

Han bad nu höga överheten att få två års skattefrihet för uppbyggnaden på detta kronans ”Åttingß Hem/m/an”.

Vintertinget den 27 januari 1638

Sidan 399

Brestorp (sic) i Wålnäs sochn, opbudes — 3.

Sidan 400

Dawidh i Börkelöydh var en av 12 lagmän som friade Rawall Persson i Aska från ett rykte

för Marie[t] Andersdotter i Fårða.

Sidan 401

Nils i Egbÿ, låter tridie gången opbiuda Gafwell, Vthi Wålnäs sochn.

Sommartinget den 7 juni 1638

Sidan 402

Oluf Skomakare i Linkiöpingh lätt förste gångh opbiuda Bållebo i Wålnäs sochn.

Sidan 403

Hustru Brita i Bößebo kärade till hustru Marit i Biörnekÿll om en skuld på 6 riksdaler för

en häst som hennes man salig Måns i Biörnkil blivitt skyldit Britas salig man Johan Håkanßon i Bößebo, varpå hon hade två ryttare till vittnen, Joen Peerson i Jäkelßbo i Nykils socken och Jöns Suneßon i Fiälla i Vårdsnäs socken. De vittnade om att köpet gjordes två dagar innan Witstoks slag stod. Men eftersom inte hustru Marit var närvarande vid tinget utan hennes fästman, så uppsköts saken till hennes ankomst.

Sidan 404

Fru Sophia Stenbock begärde genom sitt ombud Nils Karlßon syn på hennes gård i Sättra och skatte- och kronogården där angående en utjord som gårdarna tvistade om. Synen fastställdes till den 19 juni.

Sidan 404

Nils Nilßon i Egbÿ, gaf Hans Anderßon i Gafwell stångefälle på be.^{te} Gafwell som han hafwer köpt af honom för 80 Lodh hwitt silfwer och hustronn till äreskiänck [samt; struket] en tridie Lodh skeedh.

Hösttinget den 1 oktober 1638

Sidan 405

Oluf skomakare lät opbiuda Bållebo — 2. [gången].

Sidan 405

Wålb. Fru Såphia, låter förstegångh opbiuda then deelen af een Skattegårdh i Bistorp som

Swen Tårstenßon åboor.

Sidan 405

Steenßwaßa i Wålnäs sockn, opbödz förstegångh.

Sidan 406

Nils Karlsson, fru Sophias fogde, begärde dom på den syn som hållits i Sättra, mellan Kÿrkiamålen, Crono, och Sättra frälse twenne gårdar coh en skattegård. Men eftersom kronans befallningsman inte var närvarande, uppsköts saken till ”en annor gångh”.

Sidan 406

Peder i Bällebo kärade till Erich i Galtebo för att han hade en "kåpa" som tillhörde hans hustru. Erich svarade att han tagit till sig en liten flicka då hon var 3 år och uppfött henne

till denna dag, då hon var 10 år, och menade att flickan borde behålla kåpan eftersom hon

inte hade fler tillgångar efter sin salig fader. Fjärdingsmannen Joen i Kusebo tillfrågades om hur det var med arvet, eftersom han var barnets närmaste släkting på fädernet. Han berättade att barnets salig fader Joen i Bollebo hade tre efterlevande barn, och för vars och

ens räkning avyttrades en ko och lite kläder och koppar. För den ena kon köptes den omtvistade kåpan. Därför tillerkändes flickan kåpan.

Sidan 407

Hustru Brita i Bäßebo och hustru Marit i Biörnekýll förliktes om hästen som de tvistade om, så att hustru Marit skulle ge hustru Brita ett belopp för allt, 4 daler och en halv spann råg.

Sidan 407

Hustru Anna i Saxtorp, salig herr Zacharias' i Wålnäs efterleverska, hade låtit bränna några ekar i en svedja. Hon visste inget om det, sade hon, utan hon var "Ensöriande Enkia" som inte alltid kunde hålla reda på vad hennes olydiga drängar hade för sig. Därtill vittnade de ärliga män som besiktigat ekarna om att det inte fanns en enda duglig ek ibland dem. Inte heller hade de vare sig burit ollon eller gröna kvistar. Av det skälet, och därför att hon var en utfattig och värnlös änka, frikändes hon.

Sidan 409

Peder i Skåår anklagades av hejderidaren för att ha skjutit en hjort, vilket han nekade till.

Saken uppsköts i brist på bevis.

Sidan 409

Bäncht Erichson i Nygårdh, Håkan Månson i Fiälla och Jon Joenson i Fårba, klandrade på een Skattegård Bärge be^{dh} [i Eneby socken] som Joen Nu besitter, ther emot framlade Jon itt köpebref, gifwit 613. af Joen Biörnson i Fårba och hans S. Söstras Cicilias Barn, Medh Wällårdh Her Niels i Eneby signet bekräftat, at samma gårdadeell är köpt för 60.

D. Therföre skall ransakas i dombockerna om han är opbudin eller ey, effter ingen fästa är

der opå gifwin, och ther effter Sententieras och dömmas Parterna emällan.

Vintertinget den 19 mars 1639

Sidan 411

Oluf skomakare i Lindkiöpingh låter tridie gångh opbiuda Bållebo.

Sidan 412

Steenßwaßa i Wålnäs sochn, opbiudes andre gångh.

Sidan 416

Dawidh Nilßon i Näsia giorde eedh, at han hade Lefwererat någon tiende åt Anders Matßon [i Norrköping] som nu föres Dawidh till Rest.

Sommartinget den 27 augusti 1639

Sidan 417

Steenßwaßa i Wålnäs s. (sic) opbödz - - — 3.

Sidan 418

Jon i Kusebo, begära optaga then andre ödhegården ibm. Hwilken för siu åhr sedan är genom Wådeeldh heell opbrändh, och haffuer han nu opträdt Åkren. Hemstältes Höga Öffuerheeten på några åhrs frýheet.

Sidan 419

Fru Sophias fogde Nils Karlson begärde på nytt dom efter synen på Sätra. De tolv meddelade att ”the två [fer; struket] småå Ljückiorna, medh Rätta lyda till Bolbyn, Sätra, Huadh Crono Vtiorden, Sättramålen anlangar, blifwer han åhrligen widh the tre fyrikar, at betala Cronan medh, som thet tillförende aff ålder warit haffuer.

Sidan 421

Swen Nilßon, och hans Mågh, Oluff Anderßon i Karstorp, gaff Laß Nilßon i Kiögenäs Stångafälle på halfwa skattegården i Stubbetorp och på then andre halfparten, gaff han Nils Ingeßon [Swenßon; struket] i Swartemåla Stångafälle.

Sidan 421

Herr Samuell i Wålnäs berättade att tiondeinspektören Jöns Jsakßon hade sagt honom ifrån den delen av tiondet som av tidigare kungar sedan urminnes tid tillerkänts Vårdsnäs präster utöver Tertialen. De äldste i häradet bekräftade detta. Anledningen till det större beloppet var att församlingen var liten och låg i skogsbygden, att prästgården var liten och ringa, att prästgället var lika högt taxerat som det största gället i hela Kinda härad, och att en stor ”giästninga wägh” hörde till gället, vilket var särskilt besvärligt på vintern, och att det funnits ett kungligt brev på det extra tiondet, som förlagts av tidigare kyrkoherdar.

Detta hemställdes höga överheten till betänkande.

Vintertinget den 10 mars 1640

Sidan 426

Hustru Ingridh Jonsd. i Långedaall kärade till Haraldh i Dänskebo och Wålnäs och Erich i

Pykebergh för att de ”skulle hemligen taget hennes Man Jöns Mölnare aff dagam”. Jöns hade tjänat vid Brookin i 6 eller 7 år då Christopher Arenson arrenderade det. Då hade Jöns börjat stjäla spannmål tillsammans med några medhjälpare, bl a Harald i Dänskebo.

När de blev avslöjade rymde Jöns medan de andra greps. Jöns gömde sig hos släkt och vänner, bl a hos sin kusin hustru Ingeborgh i Sandebo. Under tiden förhandlade han genom ett sändebud med arrendatorn på Bro om att han skulle få stå till svars inför rätten

utan att bli fängslad, vilket han gick med på. Därpå sände Jöns bud efter sin hustru. Det var en söndag vid Persmässotiden. De gick till Eric i Pukeberg och åt middag, varpå hustrun gick hem medan Jöns stannade kvar. Han befallde att hon skulle komma till honom vid Bro följande tisdag. Därpå sände Eric i Pukeberg på Jöns’ begäran efter Haraldh i Dänskebo, eftersom Jöns ville tala med honom. Vad samtalet handlade om ville

Eric och Harald inte berätta för rätten. Vid ingående förhör med de båda slingrade de sig och kunde flera gånger beslås med lögn. Exempelvis sade de att Jöns till natten begivit sig till kusinen i Sandebo och hennes man Jöns, vilket de helt förnekade.

Mjölmarhustrun

berättade även att Swen i Stubbetorp hade fått en skjorta av Harald i Dänskebo. Denna skjorta hade Jöns haft med sig i en påse den söndag som hustrun såg honom senast.

Sven

bekräftade att han fått skjortan av Harald som extra lön för att han hjälpt honom bärga skörden. Han hade fått lova att inte nämna skjortan för hustru Ingeborg i Sandebo. Hon skulle känna igen skjortan och skvallra för Haralds fru – skjortan hade nämligen tillhört hennes förra man, enligt Harald, och därför skulle hon bli arg på honom för att han givit bort den. Därpå gick Sven till Sandebo och stannade några dagar, eftersom han bott där som ogift. Då upptäckte hustru Ingeborg skjortan i hans gömmor och berättade att Jöns mjölnare haft den senast han besökte Sandebo. Sedan hade Sven sålt skjortan när han var

i Bergslagen. Sven hade också sett Jöns mjölnares bössa hos Jon i Långedaall. Jon förhöordes då och berättade att han fått bössan av Harald i Dänskebo för reparation.

Harald

nekade till allt och sade sig kunna bevisa att Jöns varit hos Bäncht Skytt sedan han varit hos Harald, likaså att han därefter varit i Nykils socken, där han lånat en häst för att resa till Danmark. Han kunde dock inte säga vem som lånat ut hästen. Eftersom Bengt skytt inte var närvarande, uppsköts saken till nästa ting. Harald tillsades att skaffa intyg om

att
Jöns varit i Nykil

Sidan 430

Hustru Ingefredh i Gåra i Skeda socken stämde Månß i Älbosätter för slagsmål och skuldfordran. Han fick betala 3 daler för ”Stämningz försittande”, och Måns skulle stämmas av Joen i Kusebo till nästa ting.

Sidan 430

Laße i Sätra i Wålnäs, en ogift dräng, stämdes för att ha belägrat Karin Karlzdotter ibm, och eftersom han inte ville äkta henne, dömdes han till 40 dalers böter för ”Mökrenkningh”.

Sidan 432

Håkon i Langeßbroo och Nils i Steenßwaßa, gåfwo Peder Olufson i Nügårdh, stångafällningh på be.^{te} Nügårdh en halff Skattegårdh.

Hösttinget den 13 oktober 1640

Sidan 433

Hustru Ingefredh Jonsd. i Långedaall begärde dom på Haraldh i Danskebo, som hon misstänkte för makens död. Bäncht skytt, som Harald åberopade som vittne, hade fallit och slagit sig och kunde inte närvara, vilket även andra intygade. Harald påstod nu att Jöns fått ett pass av Johan i Hambra innan han försvann till Danmark. Johan var dock inte heller närvarande. Harald påstod även att han och Jöns bytt skjortor och bössor med varandra. Målet uppsköts till nästa ting.

Sidan 434

Hustru Ingefredh i Gåra klagade över att hon inte fått Måns i Älbosätter till tinget för att han slagit henne, men eftersom han var Nils Pederssons på Bro tjänare, kunde inte kronans befallningsman antasta honom, utan hon gavs rådet att besvära sig hos landshövdingen.

Sommartinget den 14 maj 1641

Sidan 440

Haraldh i Danskebo ställdes åter för rätta för mord på Jöns mjölnare. Bäncht Skytte vittnade om att han inte sett Jöns sedan han först försvann från Broo Gårdh i samband med att spannmålsstölderna uppdagades. På detta kunde inte Harald ”swara itt ordh, Vthan teegh stilla.”. Han kunde inte heller svara på om Jöns varit i Nykil och sedan rest till Danmark, vilket han påstått tidigare. Johan i Hambra var sjuk och kunde inte vittna personligen, men hade berättat för länsman och andra redliga män som länsman tagit med sig att han inte givit Jöns något pass för att resa till Danmark. ”När Man nu förehölt Haraldh thenna sin osanningh i åtskilliga Måtto som han inkastat hade till att

oppehålla tyden medh, tå swarade han icke thet Ringaste ordh, Vthan stodh och hängde hufwudet Neder.

Sidan 442

Samma dag anklagade Nils och Jon i Steenßwaßa Haraldh i Danskebo för att ha stulit en not som de givit 16 daler för. Nils och Jon hade tillsammans med sin granne Laße i Såndebo sett noten hemma hos Harald. Harald förnekade stölden ”in till theß Presterna begynte hemliga förmana honom, tå bekende han”. Men trots flitig förmaning av prästerna ville han inte bekänna mordet utan började gråta bitterligen utan att säga något.

Harald var nu för tredje gången ”een lagwunnen tiuf”. Första gången var på Brokind, där

inte en tiondel av det stulna återfunnits. Ryktet gick nu i häradet att Harald och de andra som varit med om stölderna mördat Jöns mjölnare för att han inte skulle kunna avslöja mera om han ställdes inför rätta, ”effter han war een eenfaldigh karll”. Harald hade också

stulit spannmål ur Skedas kyrkohärbärke, ”och inga Låås wåro så goda the kunde stå för honom, som han Sielf tillförende bekendt hafwer”. Haralds tredje stöld var den nu aktuella noten. Rätten misstänkte även att det fanns en hel del andra brott som han begått

men inte kunde bindas till. Avgörandet av målet hänskjöts nu till nämnden som dömde honom till döden för mord och stöld.

Hösttinget den 8 oktober 1641

Sidan 454

Ebbes hustru i Meelskogh anklagade Dawidh i Näsia för att ha huggit maken i huvudet med en yxa, ”at Ebbe ligger Reent för döden”. David var inte närvarande, varför fogden på Bro skulle tillsägas att ta David ”i Löffte”, eftersom han bodde på Bros ägor.

Vintertinget den 11 mars 1642

Sidan 457

Nilß i Swartemåla, gjorde å tinget itt Märkeliget Oliudh, dömbdeß therföre böta — 3. D.

Sommartinget den 18 juli 1642

Sidan 461

Ebbe i Meelskogh kom inför rätten och anklagade Dawidh Nilßon i Näsia för att ha huggit

en svedja i hans skog och rensat och kvistat skogen. När Ebbe fick veta detta gick han dit

och började fälla skogen, varpå David gick dit och högg Ebbe så illa i huvudet med en

yxa

”att monga been togos Vth”. Nils i Näbia, Davids fader, påstod då att de svedjat på plats många gånger förut av gammal hävd, men trovärdiga vittnen visade att Nils hade fått

tillstånd att göra det, ”ty ther finnes Laggilla skiäll emällan Näsia och Börkelÿda”, vilket

Nils inte kunde förneka. Lika lite kunde David neka till slagsmålet. David dömdes till sammanlagt 60 daler i böter, både för det olagliga svedjandet och för yxhugget.

Sidan 461

Per i Sätra kärade till Jngredh Persdotter, ”en ogiffit kona”, som gått både ”hÿt och tÿt”, för att ha stulit en brun och en svart engelsk kjortel, ett par svarta klädeströjor, en klädesmössa, två förkläden, en rya, ett lakan, två särkar, en skjorta, två huvudkläden, ett halskläde, barnkläder, tre alnar lärft, ett snörliv, ett par strumpor, en klädeskappa, samt fläsk, kött, och ost, till ett värde av 109 daler. Hon bekände, och hon berättade även att hennes medbrottslingar var Harald i Dänskebo och en Per, ”som haft sitt tillhåll” i Röks och Vikingstads socken, samt en pojke som var med dem. Även hustru Kirstin Nilsson

i Karstörpa socken anklagade Ingrid för stöld till 65 dalers värde, vilket hon erkände. Hon dömdes till döden.

Sidan 465

Joel Welb. Nils Persons Rättare, för tingz Oliudh, böta — 3. D.

Sidan 466

Nils Olofson i Hambra, frellbe, ogiffit drängh, hade Lägrat Brita Anders dotter, ogiffit kona, och effter han intet wille taga henne till Huströo, therföre dömbdeß han böta — 40. D.

Sidan 466

[Fiskaren?] Swen i Stubbetorp för tingz Oliudh, böta — 3. D.

Sidan 466

Nils Jonßon i Bärßebo, kallade Swen [i Stubbetorp] Liugare, böte 3. D.

Sidan 466

Joel i Kusebo klagade över att Swen i Stubbetorp hade slagit hans husbondes tjänare och

tagit en bössa, men Swen svarade att drängen ”skiöt åtskillige Reesor på siön” och hade till och med tagit hans eka, varför Joel fick böta 3 daler.

Hösttinget den 5 november 1642

Sidan 468

Samma dagh sattes Dawidh i Börkelÿdha Vthi Heradz Nämndh, och gjorde sin eedh å

Book.

Sidan 469

Fru Sâphia Stenbocks fogde Nils Karlßon klagade på att Herbert Gladsten inhägnade mer av Högemo än han hade rätt till, eftersom fru Sophia ägde en åttondel av Högmo. Målet uppsköts.

Sidan 469

Hustru Brita Erichzdotter anklagade Nils i Älbosätter för att ha slagit henne med en käpp när hon skulle gå till prästgården i Wålnäs med en mjölkbytta, men hade inga vittnen. Nils bekände dock att han hade slagit henne och dömdes att böta 3 daler.

Vintertinget den 6 februari 1643

Sidan 478

Herr Samuel i Wållneß begärde ”domzedeell” på den hagen som nämnden tilldömt honom, och att den skulle läggas till svinvallen.

Sommartinget den 30 maj 1643

Sidan 482

Samma dag klagade Suen Karllson och Oluff Carlßon i Stubbetorp över att deras farbror Sven sålt halva skattegården i Stubbetorp under deras minderårighet, då han var deras förmyndare. När deras far ville inlösa sin brors del i gården, som brodern ville sälja, gav brodern honom ett för högt pris och sålde utanför släkten, vilken fadern förbjöd. Den som ville köpa gården var Haquinus Höök. Men sedan dog Carl och brodern tog hand om arvet. Så blev så småningom farbrodern ”beweecht af Skenker och gåfuor” från en ”Vthsläctes främlingh”, Nils i Swartemåla, till att sälja halva Stubbetorp till honom. Nu när ”piltarna” blivit myndiga klandrade de köpet och bevisade att de var rätta bördemän. De ville nu göra upp i godo. Rätten ville ”sigh her om Wÿdare betänkia”.

Vintertinget den 3 februari 1644

Sidan 496

Erich i Galtebo i Wållnes socken anklagade Bengt i Skyttehemmet, välborne Nils Perssons på Brokind skytt, för stöld, eftersom Erichs dotter Ingred hade hittat sin försvunna särk i en bod i Skyttehemmet. Skyttens hustru erbjöd en ko i förlikning, men eftersom Ingrid inte var där, sköts målet upp.

Sommartinget den 6 maj 1644

Sidan 499

Nills i Swartemåla och Laße i Kiögenäß avhände sig all den rätt de hade till Stubbetorps halva skattegård som Suen och Oluff Carlßböner nu till släkten inlöst och som deras farbror Suen hade sålt ifrån dem i deras omyndiga år. Bröderna hade givit Nils och Lars 72 lod silver och 71 riksdaler i återköp och skulle få fasta på gården på nästa ting.

Sidan 499

Suen Torstenson i Bestorp anklagade Peer Bengtson ibidem för att ha slagit honom med stav på armen och i sidan, vilket Arffue Matzson ibidem som synat skadan vittnade om. Sven påstod sig också fått ryggen sönderriven, vilket inte ansågs bevisat. De båda blev ”stelte till förlýchningh”, men Per Bengtsson fick böta två gånger tre daler.

Sidan 499

Bengt i Skyttetorpet i Wällnes Sochn böte för Stämningzförst: 3 D. dÿ han skall suara för tyffuery.

Sidan 499

Samma dag besvärade sig Carin Jonsdotter i Stubbetorp i Wålnes soken över Nils Person i Elbosäter, och menade att han hade sagt åt hennes son Jon Suenson, som tjänade hos Nils, att förbli uppe i en ek, varifrån pojken föll och slog ihjäl sig. Hon hade inga bevis, så Nils blev friad från vållande till annans död.

Sidan 500

Samma dag gjorde Erich i Slätteke sin ”lagångh” tillfyllest angående en bagge som hustru Brÿta i Klockehemmet anklagat honom för att ha tagit. Hans lagmän var: Nills i Ellbosätter, Laße i Storsmåla, Nils i Stenssala, Jöns i Fiälla och ”Erich siellff”. Hustru Brita var inte där, men skulle tingsföras och böta för ”witnessmåll” (väl falskt vittnesmål).

Sidan 500

Egbonäs Vthjord gifwes fästa på till nestkommande höstingh.

Hösttinget den 14 oktober 1644

Sidan 501

Noch Vplästes Fastebreffwet på halfvue Skattegården Stubbetorp, som Suen och Oluff Carlßböner till Slechten af Nills i Swartemåla och Laße i Kögenäs inlöst hafua.

Sidan 501

Noch Vplästes Fästebreffwet på 4 aldner skattejord Egboner i Wällnes sochn, som Joen Callson (sic) i Fiella hafuer sålt Peer Berieson i Egboneß.

Sidan 501

Sättra skattegård i Wällnes Sochn Vpb:ⁿ 2 gången.

Sidan 504

Suen och Peer i Torp och Suen i Stubbetorp kärade till Peer i Westerby i Wällnes sochn för det våld han "givit" på en hage som var belägen i Västerby ägor och av ålder tillhörde

Torp och Stubbetorp, som Joen Suenson i Bestorp och Joen Nillßon i Bestorp edeligen vittnade om inför rätten. Per fick böta för att han "tillrättat sig" deras gamla hävd utan laga dom med 40 daler.

Sidan 504

Erich i Sättra blev frikänd för löftet han "obligerat" sig för hos hovmästaren Hans Tällingh i Kusebo på försvarskarlen Peer Jonsons vägnar, eftersom hovmästaren inte stod

vid sitt ord, och då var inte försvarskarlen heller förpliktigad att hålla sitt ord. Per hade lovat hovmästaren 4 tolfter bräddor och 4 veckors dagsverken, om Per skulle vara fri från knekten, men hovmästaren "gaff honom Vthj sticket".

Fortsättning den 15 oktober 1644

Sidan 507

Erich i Galtebo anklagade Bengts i Skyttehemmet hustru eller barn för att ha stulit det som

Eric mist, eftersom Erics dotter hittat sin särk i Bengts bod. Bengt sade att hans pojke hittat särken i en stubbe i en hage och tagit hem den, vilket Eric bad om ursäkt för. "Och på särken bars döllsmål", och därför menade Bengt [Eric väl?] att där det ena fanns så skulle även det andra stöldgodset finnas, och därför menade Eric att Bengt eller hans hustru var tjuvar. Då fäste Bengt en tolvmannaed för att bevisa sin oskuld.

Sidan 507

Samma dag tingsförde Per Nilssons tjänare Joen Hemmingson sin herres landbo Dawid i Näßia, och övertygade honom om att ha barhuggit ekar, och David fick böta 3 daler.

1645 och 1646 års domböcker saknas

Vintertinget den 15 februari 1647

Sidan 513

Swen Erichson i Egbö kärade till hustru Ramborg Jngesdotter i Målen om en skäppa råg,
ullgarn till ett värde av 8 daler, en vävsked och en ost som hon skulle ha stulit, vilket hon
nekade till. Swen åberopade Karin i Tompta, som hade sagt det till honom, och även sagt
att hon kunde bevisa det. Men hon var inte närvarande, så saken uppsköts.

Sommartinget den 2 augusti 1647

Sidan 517

Werne i Trostorp anklagade Swen Torstenson i Bostorp (sic = Bestorp) för att ha givit honom ett köttår i armen, varför Sven fick böta 6 daler.

Sidan 517

Swen i Bostorp (sic = Bestorp) anklagade i sin tur Werne för att ha givit honom fyra blånader, varför Werne fick böta 3 daler för varje blånad.

Sidan 518

Jnge i Målen för oliudh böte 3 d.^r

Sidan 519

Swen i Egbö för oliudh böte 3 d.^r

Sidan 519

Britta Anderß doter i Koppetorp (Vårdnäs?) ogiffit bekenner sigh wara lägrat aff en ogiffit
dräng, Bengt Swenson som nu intet war till städes, och effter Britta som nu till städes ähr
sin syndh bekenner ty remitteras hon till det wördiga Prästeskapet at taga skriffit.

Hösttinget den 25 september 1647

Sidan 522

Johan Zachrisson i Hugnebo, ogift, anklagades för att ha lägrat hustru Britta Anderß
doter
i Hugnebo. Båda erkände och dömdes till döden för enfalt hor.

Sidan 522

Kirstin Jonß doter i Sätra för Stemb:[ning] böte — 3 d^e

Sidan 523

H. Karin i Tombta för Stembningh — 3 d^e

Vintertinget den 17 mars 1648

Sidan 532

Swen i Fiälla en Reuter war stemd at swara för slagzmåål, kom intett plichte derföre medh

— 3 D, är å Crone.

Sommartinget den 2 juni 1648

Sidan 534

Vpbiuder Nils i Wästerby halffparten aff en Skattegård j Boda förste gången.

Sidan 537

Erich Håkenßon i Norsta (Nersta?) tilltalade Nils i Wästerby om ett arv han nyligen fått efter sin brorson Swen Haraldßon i Boda. Eftersom Eric Håkansson var den dödes morbrors son ville han få del i arvet. Rätten sade att den dödes farbror Nils i Västerby och hans syster var en grad närmare till arvet än en morbrors son. Rätten rådde dem dock

att förlikas, och efter en timme infann de sig i rätten och förklarade sig vara ”sams och eense”, eftersom Nils godvilligt lovat honom att få ett sto på fjärde året, ett ungnöt på ett

år och en liten kittel värd 6 daler.

Sidan 541

Fru Ingeborg Jakopskyldz till Kuseboholms fullmäktige Anders Nillßon klagade till fruns

svåger Nils Perßon Natt och dagh till Brokin angående hans landbo Måns j Neßia, som hade svedjat på hennes ägor Berckelydz ägor. Nils Perssons fullmäktige Joen Hemmingßon ville förlikas och enas om en syn för att beräkna skadorna.

Sidan 541

En dreng Måns j Siögesätter Nembl. haffwer på gården Brookind lägratt drängiekokerskan een pyga och Finsk Perßonn Walborg Nembl. hwilcett han här bekänner, och blyies för sin bedriff, Nemden pålade honom plichta medh — 4 D för Möökränchningen, och till barnßens Vpfostran wara henne behielpeligh dett han här Vthlofwade, och så för itt som annat Caution stälte.

Hösttinget den 25 oktober 1648

Sidan 547

Dawid i Berckelyd klagade över att förliden sommar vid Persmässotiden ha statt en dräng,

Nils i Fiälla, som på den tiden tjänade ryttaren där, Swen. Han hade med drängens moders samtycke givit drängen 1 daler kopparmynt i städja för ett års tjänst, samt två

gångar kläde och 8 daler kopparmynt. Emellertid hade drängen ryggat sin loven, och vid Magismässotiden lagt Davids pengar i stolen i kyrkan, och lät "från" (?) "taga them om han vill". Nils dömdes att betala tillbaka Davids utlagor.

Sidan 548

Synen mellan Neßia och Berckely beviljades och uppsköts till nästa sommaring, på grund av årstiden.

Sidan 548

En ogift stalldräng på Brookind, Anders Larßon, hade lägrat fogden Joen Hem/m/ingßons legopiga i Ophem Brÿta Andersdåtter. Han dömdes till 40 dalers böter och att hjälpa till med barnets uppfostran, vilket han lovade göra och hans fader ställde sig i löfte för.

Sidan 549

Per i Wästerby stämdes att svara Anders i Pärsoo för våldsverkan, men han kom inte och eftersom han inte hade angivit något laga förfall, fick han böta 3 daler.

Sidan 549

Raal i Bällebo anklagades av hejderidaren Swen Nilßon i Sättra för att ha huggit ned en färsk ek för två år sedan, vilket han bekände. Han fick böta 40 daler.